

MET ÉÉN RAAM EEN NIEUW VOLK MAKEN

Lezersbrief

Uli Ernst

In het meinummer 2015 van ons Maandblad verscheen een artikel 'Een raampje wordt een volk', oorspronkelijk gepubliceerd door dr. Pia Aumeier in het Deutsches Bienen-Journal en vertaald door Hugo Bes. Onze trouwe medewerker, Albert de Wilde, vond dit maar nonsens – wat zijn goed recht is – en hij ging verontwaardigd achter zijn computer zitten om zijn bedenkingen in een lezersbrief te verwoorden (Maandblad, juli-augustus, pag. 8). Ondertussen hebben verscheidene imkers de methode uitgeprobeerd, o.a. Uli Ernst, die op zijn beurt zijn ervaringen en visie in deze bijdrage brengt. Aansluitend geeft Albert de Wilde meteen antwoord op de bedenkingen van Uli Ernst.

De redactie staat open voor elke visie en methode en sluit hiermee deze discussie af. Het is aan de imker zelf om zijn of haar besluiten te trekken.

Beste Albert de Wilde,
Vriendelijk bedankt voor uw lezersbrief, die in het Maandblad van juli-augustus (pag. 29) verscheen. Het is fijn te zien dat u met aandacht de verschillende methodes bekijkt en dan beoordeelt volgens uw eigen ervaringen en inzichten.

Ik vind het bijzonder boeiend dat in het Maandblad zo'n diverse en uiteenlopende meningen kunnen voorgebracht worden. Ik wil dus nadrukkelijk de redactie bedanken die dit mogelijk maakt. Een beleefde discussie hoeft niemand van mening doen veranderen en kan toch nuttig zijn om inzicht in andere opvattingen te verwerven.

Het is al zo vaak gesteld: er zijn ontelbare varianten op het bijenhouden, en het lijkt onwaarschijnlijk dat er een perfecte manier is die overal en voor iedereen het optimum bereikt. Er zijn zoveel

verschillende parameters zodat het onmogelijk lijkt voor elk criterium het beste resultaat te bereiken. Wat ideaal lijkt voor de ene situatie, kan nefast zijn voor een ander doelstelling.

U brengt vier stellingen aan.

1. De voorgestelde methode levert onvolwaardige moeren op (die dan snel vervangen worden).
2. Het bijhangen van de waswafels is verkeerd (ten opzichte van de oriëntatie van de cellen), met als gevolg bijen die zich niet prettig voelen.
3. Het is onnatuurlijk.
4. De methode levert alleen maar mislukkingen en teleurstelling.

Waarop zijn deze stellingen gebaseerd? Ik weet niet of u de methode zelf eens heeft getest? Ik veronderstel dat het niet het geval is (en bied mijn excuses aan moest ik hier misgaan). Nu kan men

natuurlijk niet elke stelling zelf nagaan; en er zijn stellingen die zo absurd lijken dat je ook niet de minste neiging zou hebben dit te doen.

Ik neem aan dat u de hier voorgestelde methode zo slecht vond dat u er niet aan denkt om ze zelf eens te testen. Nou, ik heb ze wel getest. Natuurlijk niet met een voldoende aantal afleggers, en nog niet over verschillende jaren, en niet met bijen van heel diverse afkomst, dus het blijft tot nader order ook maar een anekdotisch verhaaltje. Desondanks heb ik tot nu toe geen problemen met de moeren gevonden. U stelt dat alleen grote kolonies goede koninginnen kunnen kweken. Het is inderdaad zo dat men voor een groot aantal moerdoppen ook veel werksters nodig heeft (van de juiste leeftijd trouwens), maar als men slechts enkele moerdoppen

Als je begin mei een aflegger maakt van één broedraam met langs beide zijden drie vierden werksterboed en opzittende bijen, krijg je tegen het eind van de zomer een volledige kast.

wil kweken volstaan ook minder bijen. Bovendien mag men niet vergeten dat er elke dag meer dan 300 werksters uitlopen, zodat de koninginnen het zeker niet koud gaan hebben. In elk geval wordt die methode met succes toegepast in Duitsland, en zoveel ik weet zijn er geen berichten van slechte koninginnen of stille moerwissels.

De tweede stelling is interessant. Ze lijkt op dit moment een vogue te zijn (zie ook het Maandblad van maart, p. 20-21, *Natuurlijke schikking van de raten*, en van juli-augustus, p.24, *Bouwontwerp van de bijenraat*). Ik heb het nog niet getest en bij mijn weten zijn er ook geen grotere studies erover. Het zou me verbazen moesten de bijen een verschil ondervinden. Misschien heeft iemand zin om eens enkele kolonies hun raten zelf te laten optrekken en zien waarvoor ze kiezen? Wie weet of het überhaupt klopt met de theorie van de centrale raat en de oriëntatie van de cellen? Inderdaad toont Norbert Nijs (Maandblad juli-augustus 2015, pag. 24, *Bouwontwerp van een bijenraat*) dat je altijd een kant met een Y en de andere met een omgekeerd Y krijgt – je kan geen centrale raad met Y langs de twee kanten hebben (probeer het eens en teken de zeshoeken na op twee

papieren, die je dan tegen het licht houdt). Of er dan nog veel overblijft van deze stelling is te betwisten. Hoe zich bijen voelen is op zich al een interessante vraag. Misschien kan je stellen dat agressief gedrag toont dat ze niet op hun gemak zijn, maar het niveau van agressie moet je dan vergelijken met een goede dag van dezelfde kolonie (tenslotte hebben ze allemaal hun eigen karakter, en het een volk is meer prikkelbaar dan het ander, ondanks de omstandigheden).

De derde stelling ligt heel gevoelig. Meestal wordt het wat gesimplificeerd: alles wat uit de natuur komt is goed en alles wat van de mens komt is slecht (en dan nog even stellen dat de mens geen deel uitmaakt van de natuur). Hierbij heb ik toch wat bedenkingen.

Ten eerste: hoe weten we wat de natuurlijke staat is (bvb.: wie heeft er nu echt een centrale raat gezien)? Ten tweede: bijen leven in de natuur niet in kasten, maar vooral in holle bomen, ze kennen geen houten ramen en geen waswafels, geen behandeling tegen varroa en ook geen zwermkisten. In extremis zou je kunnen stellen dat elke vorm van bijenhouden onnatuurlijk is?

Ten derde: is echt alles wat je in de natuur vindt goed? Je vindt er strijd en ellende, kindermoord en

verkrachtingen, gif en catastrofes. Zou je het niet beter vinden als we het goede in de natuur koesteren en de negatieve invloeden wat intomen? Ik vind het dus niet erg dat onze voorouders van wat bos cultuurland maakten, maar wel erg dat we medicijnen niet benutten als ze het verschil kunnen maken, en ik vind het niet verwerpelijk als we inenten tegen verschillende ziekten (op zich toch heel 'onnatuurlijk').

Ik zie er dan ook geen redenen om deze methode niet toe te passen die voor de groei van een vitale kolonie zorgt en dit zonder negatieve gevolgen voor de bijen.

Ten slotte komt u tot de conclusie dat de methode alleen maar teleurstellingen oplevert. Dat dit niet het geval is, kan ik getuigen.

Laat me even samenvatten: er zijn heel veel methoden om afleggers te maken en koninginnen te kweken. Ik persoonlijk ben voorstander van de verzamelbroedaflegger met geïntegreerde koninginnenteelt (zie bvb. het Maandblad van mei 2015, p. 12-14: *Koninginnenteelt in een verzamelbroedaflegger*), maar als je slechts over enkele kolonies beschikt is de methode van Pia Aumeier een goed alternatief.

*Met collegiale imkersgroeten,
Uli Ernst*